

Чорноморський національний університет імені Петра

Могили

Факультет політичних наук

Кафедра соціології

ННВЛ «Миколаївський центр соціологічних досліджень»

ЗВІТ

про проведення емпіричного соціологічного дослідження
ГРОМАДСЬКА ДУМКА МЕШКАНЦІВ МІСТА МИКОЛАЄВА
2019

Звіт підготувала:
керівник ННВЛ МЦСД
к.соц.н., доц. **Рожанська Н.В.**

Миколаїв – 2019

ЗМІСТ

1. Вступ.....	3
2. Методика дослідження та характеристика вибірки.....	3
3. Результати дослідження.....	7
3.1. Ставлення населення до діяльності Миколаївської міської ради, міського голови та Президента України.....	7
3.2. Ставлення населення до можливості продажу землі в Україні.....	11
3.3. Рівень надання різноманітних послуг у м. Миколаєві на думку населення.....	12
3.4. Оцінка населенням реконструкції Соборної площі м. Миколаєва.....	14
4. Висновки.....	15
5. Список використаних джерел.....	16
6. Додатки.....	17

1. ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Дослідження громадської думки є нині одним із центральних напрямів соціологічних досліджень. Сучасна суспільно-політична ситуація в Україні розвивається дуже швидко, тому вимір громадської думки мешканців міст повинен здійснюватися регулярно. Що стосується соціокультурної сфери, то останнім часом відбулися певні зміни у соціокультурному просторі міста Миколаєва; визначення ставлення городян до цих змін також є актуальним.

Об'єкт дослідження: доросле населення м. Миколаєва (старше 18 років).

Предмет дослідження: громадська думка мешканців міста Миколаєва стосовно актуальних питань суспільно-політичного та соціокультурного життя.

Мета дослідження: визначити громадську думку мешканців міста Миколаєва стосовно актуальних питань суспільно-політичного та соціокультурного життя.

Завдання дослідження, які необхідно було вирішити для досягнення мети:

1. З'ясувати ставлення населення до діяльності Миколаївської міської ради, міського голови та Президента України.
2. Визначити ставлення населення до можливості продажу землі в Україні.
3. Визначити рівень надання різноманітних послуг у м. Миколаєві на думку населення.
4. Визначити оцінку населенням реконструкції Соборної площі м. Миколаєва.

Організація та проведення дослідження. Дослідження проведене Навчально-науково-виробничою лабораторією «Миколаївський центр соціологічних досліджень» ЧНУ ім. П.Могили. У дослідження взяли участь працівники кафедри соціології ЧНУ ім. П.Могили, а також студенти спеціальностей «Соціологія» та «Політологія» у якості інтерв'юєрів.

Склад робочої групи:

- д.політ.н., проф. Шевчук О.В.
- д.пед.н.н, проф. Мейжис І.А.
- к.соц.н., доц. б.в.з. Чорна В.О.
- к.соц.н., доц. Рожанська Н.В.
- к.соц.н., доц. Калашнікова Л.В.
- к.політ.н., доц. Ляпіна Л.А.
- к.і.н, доц. Фесенко А.М.
- к.пед.н., доц. Іванова І.Ф.
- к.філос.н., доц. Броннікова Л.В.
- к.політ.н., ст. викладач Локтіонова Д.А.
- к.філос.н, ст. викладач Бороденко О.В.
- ст. викладач Костельнюк М.М.
- викладач Бондарець Б.Б.

2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Обґрунтування типу вибірки та розрахунок вибіркової сукупності. Вибірка є багатоступеневою, районованою, власне імовірнісною, квотною; репрезентативною за віком, статтю та місцем проживання респондентів. Перший ступінь – це відбір районів м. Миколаєва, другий – відбір вулиць у кожному районі, третій – відбір одиниць спостереження за соціально-демографічними характеристиками. Репрезентативність вибірки забезпечується стратегією, процедурами її формування, розрахунком її мінімального обсягу.

Розрахунки проводились наступним чином.

Чисельність постійного населення (від 18 і старше) м. Миколаєва станом на 30.09.2019 р. становить 355899 осіб [1], серед них у районах міста проживає відповідно:

Райони	Загальна кількість тис. осіб	Відсоткове співвідношення, %
Заводський	93660	26,32
Корабельний	62601	17,59
Інгульський	98605	27,71
Центральний	101033	28,39
Разом	355899	100,00

Статтєво-вікова структура населення міста (загальна чисельність становить 370047 осіб) станом на 01.01.2019 р. [2] представлена наступним чином:

Вік	Чоловіки	Жінки	Вік	Чоловіки	Жінки
18	1781	1658	47	3258	3530
19	1822	1766	48	3229	3673
20	1881	1835	49	2727	3425
21	2135	1913	50	2659	3221
22	2341	2093	51	2688	3241
23	2403	2235	52	2667	3415
24	2568	2397	53	2587	3484
25	2784	2459	54	2756	3585
26	2837	2763	55	2908	4097
27	3126	3033	56	2845	4031
28	3494	3444	57	2992	4266
29	3586	3710	58	3273	4407
30	3886	3887	59	2763	3998
31	4009	4348	60	2535	3947
32	4457	4624	61	2516	3969
33	4389	4567	62	2733	4152
34	4607	4900	63	2472	3789
35	5178	5097	64	2479	3997
36	4746	4692	65	2242	3974
37	4347	4554	66	2281	3669
38	4187	4391	67	2237	3842
39	3938	4019	68	2346	3799
40	3671	3909	69	2208	3826
41	3574	3689	70	1832	3121
42	3847	4050	71	1542	2909
43	3595	4034	72	1521	2731
44	3371	3647	73	821	1771

45	3251	3496	74	873	1826
46	3309	3693	75	824	1515

Вік	Чоловіки	%	Жінки	%	Разом	%
18-29	30758	18,32	29306	14,50	60064	16,23
30-45	65053	38,74	67904	33,60	132957	35,93
46-59	40661	24,21	52066	25,76	92727	25,06
60 і старше	31462	18,73	52837	26,14	84299	22,78
Разом	167934	45,38	202113	54,62	370047	100,00

Дані щодо постійного складу виборців за районами та статевовікової структури містян чисельно неузгоджені, що пояснюється відмінністю методик реєстрації. Проте оскільки проблема доступності достовірних даних щодо чисельності постійного населення обумовлена, з одного боку, застарілими даними всеукраїнського перепису населення, з іншого – наявними внутрішніми міграційними потоками, які повною мірою не фіксуються органами державної влади, вважаємо за можливе при побудові вибіркової сукупності взяти до уваги відсоткове співвідношення за визначеними ознаками (стать, вік, район проживання миколаївців).

Вибіркова сукупність розраховувалась за наступною формулою:

$$n = \frac{T^2 \delta^2 N}{N \Delta^2 + T^2 \delta^2} \text{ де}$$

T – коефіцієнт унормованого відхилення ($T = 2$);

N – генеральна сукупність ($N = 370047$);

n – вибірка сукупність;

Δ – максимально припустима помилка ($\Delta = 5\%$);

δ – значення дисперсії ознаки, за якою розраховується репрезентативність у генеральній сукупності становить 0,5, зважаючи на те, що вимірювальні ознаки альтернативні, а інформація щодо характеру їх зв'язку та впливу на структуру сукупності невідома, застосовують максимальне значення дисперсії.

$$n = \frac{2^2 * 0,5^2 * 370047}{370047 * 0,05^2 + 2^2 * 0,5^2} = 400$$

Тому, вважаючи, що вихідна вибірка сукупність розділена у ході районування на якісно однорідні сукупності за статтю і віком, відбір респондентів за цими квотами у визначених економіко-географічних районах відбувається відповідно до зазначеної пропорції, і становить:

Структура вибірки по районах міста:

Заводський						
Вік	Чол., %	К-сть	Жін., %	К-сть	Разом, %	Разом
18-29	18,32	9	14,50	8	16,23	17
30-45	38,74	18	33,60	19	35,93	37
46-59	24,21	12	25,76	15	25,06	27
60 і старше	18,73	9	26,14	15	22,78	24
Разом	45,38	48	54,62	57	100,00	105

Корабельний						
Вік	Чол., %	К-сть	Жін., %	К-сть	Разом, %	Разом
18-29	18,32	6	14,50	5	16,23	11
30-45	38,74	12	33,60	13	35,93	25
46-59	24,21	8	25,76	10	25,06	18
60 і старше	18,73	6	26,14	10	22,78	16
Разом	45,38	32	54,62	38	100,00	70

<i>Інгульський</i>						
Вік	Чол., %	К-сть	Жін., %	К-сть	Разом, %	Разом
18-29	18,32	9	14,50	9	16,23	18
30-45	38,74	20	33,60	20	35,93	40
46-59	24,21	12	25,76	16	25,06	28
60 і старше	18,73	9	26,14	16	22,78	25
Разом	45,38	50	54,62	61	100,00	111

<i>Центральний</i>						
Вік	Чол., %	К-сть	Жін., %	К-сть	Разом, %	Разом
18-29	18,32	9	14,50	9	16,23	18
30-45	38,74	20	33,60	21	35,93	41
46-59	24,21	13	25,76	16	25,06	29
60 і старше	18,73	10	26,14	16	22,78	26
Разом	45,38	52	54,62	62	100,00	114

Методика і техніка збору, обробки первинної інформації. Опитування з-поміж інших соціологічних методів збору емпіричного матеріалу вирізняється комплексністю побудови інструментарію, що складається з блоків питань з різних тем, а також відносною дешевизною, адже за короткий термін часу надає можливість отримання оперативного зрізу даних з усіх означених тем.

Особисте формалізоване інтерв'ю (face to face) передбачає максимальну формалізацію, тим самим забезпечуючи високу порівнянність результатів та їх комп'ютерне опрацювання. Цей метод передбачає безпосереднє спілкування інтерв'юера з респондентом, під час спілкування інтерв'юер зачитує питання і варіанти відповіді респондентові (в окремих запитаннях для спрощення роботи використовувалися картки з відповідями), фіксує відповіді безпосередньо в опитувальнику. Проте даний метод збору даних має низку недоліків, зокрема, масштабність інструментарію вимагає тривалого спілкування з респондентом, тому значно збільшується вірогідність кількості відмов.

Отримана первинна інформація оброблялася у два етапи: первинна (ручна) обробка – перевірка відповідності маршрутних листів індивідуальним завданням інтерв'юерів, повноти заповнення інструментаріїв; вторинна (комп'ютерна) – формування масиву даних за допомогою пакету комплексних прикладних програм SPSS.

Календарний план дослідження

Етап роботи та її короткий зміст	Терміни проведення
Підготовчий етап	
Обговорення програми соціологічного дослідження	7-9 жовтня 2019 р.
Складання проекту вибірки, розробка інструментарію	10-15 жовтня 2019 р.
Тиражування інструментарію	16-17 жовтня 2019 р.
Інструктаж інтерв'юерів щодо збору первинної соціологічної інформації	18 жовтня 2019 р.
Польовий етап	
Узгодження організаційних питань (ознайомлення з маршрутними завданнями, правилами заповнення маршрутних листів, форма звітності)	18 жовтня 2019 р.
Проведення польового етапу дослідження	19-24 жовтня 2019 р.
Обробка отриманих емпіричних даних, підготовка звіту	
Первинна (ручна) обробка	25 жовтня 2019 р.
Введення даних за допомогою комп'ютерної програми SPSS	26-27 жовтня 2019 р.
Підготовка звіту	28-30 жовтня 2019 р.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Ставлення населення до діяльності Миколаївської міської ради, міського голови та Президента України.

В таблицях 1-13 представлено розподіл відповідей миколаївців на питання, що ілюструють їх ставлення до діяльності Миколаївської міської ради, міського голови та Президента України.

Таблиця 1

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи схвалюєте Ви діяльність Миколаївської міської ради?»

Варіанти відповіді	N	%
Зовсім не схвалюю	68	17,0
Скоріше не схвалюю	134	33,5
Важко відповісти	96	24,0
Скоріше схвалюю	88	22,0
Повністю схвалюю	14	3,5
Усього	400	100,0

Таблиця 2

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Чи схвалюєте Ви діяльність Миколаївської міської ради?», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Зовсім не схвалюю	13,1	16,8	22,7
Скоріше не схвалюю	37,7	31,6	31,8
Важко відповісти	24,6	22,1	27,3
Скоріше схвалюю	19,7	26,3	15,9
Повністю схвалюю	4,9	3,2	2,3
Усього	100,0	100,0	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (50,5%) зовсім (або скоріше) не схвалюють діяльність Миколаївської міської ради. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менше вони схвалюють цю діяльність.

Таблиця 3

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи схвалюєте Ви діяльність Міського голови О. Сенкевича?»

Варіанти відповіді	N	%
Зовсім не схвалюю	84	21,0
Скоріше не схвалюю	112	28,0
Важко відповісти	74	18,5
Скоріше схвалюю	102	25,5
Повністю схвалюю	28	7,0
Усього	400	100,0

Таблиця 4

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Чи схвалюєте Ви діяльність Міського голови О. Сенкевича?», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Зовсім не схвалюю	18,0	17,9	31,8
Скоріше не схвалюю	26,2	27,4	31,8
Важко відповісти	21,3	18,9	13,6
Скоріше схвалюю	31,1	25,3	18,2
Повністю схвалюю	3,3	10,5	4,5
Усього	100,0	100,0	100,0

Таблиця 5

Розподіл відповідей респондентів з різним матеріальним становищем на питання «Чи схвалюєте Ви діяльність міського голови О. Сенкевича?», %

Матеріальне становище респондентів	Варіанти відповіді					
	Зовсім не схвалюю	Скоріше не схвалюю	Важко відповісти	Скоріше схвалюю	Повністю схвалюю	Усього
Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає на необхідне	30,8	38,5	7,7	15,4	7,7	100,0
Вистачає на харчування та на придбання необхідних речей	24,6	29,8	24,6	17,5	3,5	100,0
У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку (меблів, техніки) викликає труднощі	22,4	31,3	13,4	28,4	4,5	100,0
Живемо забезпечено, але купити квартиру, авто ми поки не можемо	16,1	21,4	17,9	32,1	12,5	100,0
Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо	0	14,3	42,9	28,6	14,3	100,0

Як можна побачити, відносна більшість опитаних (49%) зовсім (або скоріше) не схвалюють діяльність міського голови О. Сенкевича. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менше вони схвалюють цю діяльність. Якщо порівняти відповіді респондентів з різним матеріальним становищем, то також можна помітити закономірність – чим бідніше живуть люди, тим менше вони схвалюють цю діяльність.

Таблиця 6

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи підтримуєте Ви рішення міського голови О. Сенкевича щодо примусового зносу біл-бордів та сіті-лайтів вздовж доріг?»

Варіанти відповіді	N	%
Так, підтримую	276	69,0
Ні, не підтримую	36	9,0
Важко відповісти	56	14,0
Не знаю, що це таке	32	8,0
Усього	400	100,0

Таблиця 7

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Чи підтримуєте Ви рішення міського голови О. Сенкевича щодо примусового зносу біл-бордів та сіті-лайтів вздовж доріг?», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Так, підтримую	67,2	71,6	65,9
Ні, не підтримую	8,2	10,5	6,8
Важко відповісти	19,7	13,7	6,8
Не знаю, що це таке	4,9	4,2	20,5
Усього	100,0	100,0	100,0

Таблиця 8

Розподіл відповідей респондентів різної статі на питання «Чи підтримуєте Ви рішення міського голови О. Сенкевича щодо примусового зносу біл-бордів та сіті-лайтів вздовж доріг?», %

Варіанти відповіді	Стать респондентів	
	Чоловіча	Жіноча
Так, підтримую	76,4	63,1
Ні, не підтримую	6,7	10,8
Важко відповісти	12,4	15,3
Не знаю, що це таке	4,5	10,8
Усього	100,0	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (69%) підтримують рішення міського голови О. Сенкевича щодо примусового зносу біл-бордів та сіті-лайтів вздовж доріг. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити, що людям похилого віку було важко відповісти на це питання, тому що 20% з них не знають, що таке біл-борди та сіті-лайти. Якщо порівняти відповіді респондентів різної статі, то можна помітити, що чоловіки більше підтримують вищевказане рішення міського голови.

Таблиця 9

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи згодні Ви з тим, що подорожчання вартості проїзду у міському електротранспорті покращить якість наданих послуг?»

Варіанти відповіді	N	%
Так, згоден(а)	40	10,0
Ні, не згоден(а)	260	65,0
Важко відповісти	50	12,5
Не користуюсь електротранспортом	50	12,5
Усього	400	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (65%) не згодні з тим, що подорожчання вартості проїзду у міському електротранспорті покращить якість наданих послуг.

Таблиця 10

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи брали Ви участь у голосуванні за проекти Громадського бюджету міста 2019-2020?»

Варіанти відповіді	N	%
Так, в онлайн режимі	42	10,5
Так, у пункті, облаштованому при адміністрації району	20	5,0
Ні	228	57,0
Взагалі не чув(ла)	110	27,5
Усього	400	100,0

Таблиця 11

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Чи брали Ви участь у голосуванні за проекти Громадського бюджету міста 2019-2020?», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Так, в онлайн режимі	14,8	11,6	2,3
Так, у пункті, облаштованому при адміністрації району	3,3	6,3	4,5
Ні	55,7	55,8	61,4
Взагалі не чув(ла)	26,2	26,3	31,8
Усього	100,0	100,0	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (57%) не брали участь у голосуванні за проекти Громадського бюджету міста 2019-2020. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менш активними вони були.

Таблиця 12

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи підтримуєте Ви останні ініціативи Президента В. Зеленського щодо мирного врегулювання військового конфлікту на Сході України?»

Варіанти відповіді	N	%
Підтримую	286	71,5
Не підтримую	52	13,0
Важко відповісти	62	15,5
Усього	400	100,0

Таблиця 13

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Чи підтримують Ви останні ініціативи Президента В. Зеленського щодо мирного врегулювання військового конфлікту на Сході України?», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Підтримую	77,0	72,6	61,4
Не підтримую	14,8	8,4	20,5
Важко відповісти	8,2	18,9	18,2
Усього	100,0	100,0	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (71,5%) підтримують останні ініціативи Президента В. Зеленського щодо мирного врегулювання військового конфлікту на Сході

України. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити, що найбільшою мірою підтримує ці ініціативи молодь.

3.2. Ставлення населення до можливості продажу землі в Україні.

В таблицях 14-19 представлено розподіл відповідей миколаївців на питання, що ілюструють їх ставлення до можливості продажу землі в Україні.

Таблиця 14

Розподіл відповідей респондентів на питання «Якщо Ви є власником земельного паю, то як Ви ним розпоряджаєтесь?»

Варіанти відповіді	N	%
Обробляю самостійно	30	7,5
Здаю в оренду	70	17,5
Нічого не роблю, земля просто простояє	26	6,5
Не маю земельного паю	274	68,5
Усього	400	100,0

Таблиця 15

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи знаєте Ви про закон №2178 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення (закон про продаж землі)»?»

Варіанти відповіді	N	%
Так, читав(ла)	56	14,0
Так, чув(ла) про нього по телебаченню, радіо, Інтернет та ін.	160	40,0
Ні, не знаю, але хотів(ла) би ознайомитись	90	22,5
Не знаю і мене це не цікавить	94	23,5
Усього	400	100,0

Таблиця 16

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Чи знаєте Ви про закон №2178 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення (закон про продаж землі)»?, %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Так, читав(ла)	11,5	17,9	9,1
Так, чув(ла) про нього по телебаченню, радіо, Інтернет та ін.	36,1	37,9	50,0
Ні, не знаю, але хотів(ла) би ознайомитись	27,9	22,1	15,9
Не знаю і мене це не цікавить	24,6	22,1	25,0
Усього	100,0	100,0	100,0

Таблиця 17

Розподіл відповідей респондентів різної статі на питання «Чи знаєте Ви про закон №2178 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення (закон про продаж землі)»?», %

Варіанти відповіді	Стать респондентів	
	Чоловіча	Жіноча
Так, читав(ла)	22,5	7,2
Так, чув(ла) про нього по телебаченню, радіо, Інтернет та ін.	31,5	46,8
Ні, не знаю, але хотів(ла) би ознайомитись	23,6	21,6
Не знаю і мене це не цікавить	22,5	24,3
Усього	100,0	100,0

Таблиця 18

Розподіл відповідей респондентів на питання «Як Ви ставитесь до запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення?»

Варіанти відповіді	N	%
Підтримую	108	27,0
Не підтримую	188	47,0
Важко відповісти	104	26,0
Усього	400	100,0

Таблиця 19

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Як Ви ставитесь до запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення?»», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Підтримую	36,1	29,5	9,1
Не підтримую	39,3	42,1	68,2
Важко відповісти	24,6	28,4	22,7
Усього	100,0	100,0	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (68,5%) не мають земельного паю, але більшість з них (54%) або читали закон №2178 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення», або чули (бачили) інформацію про нього у ЗМІ. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим більше вони цікавились вищевказаним законом. Але читали цей закон більше чоловіків, ніж жінок. Відносна більшість населення міста Миколаєва (47%) не підтримує запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення. Але якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менше вони підтримують запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення.

3.3. Рівень надання різноманітних послуг у м. Миколаєві на думку населення.

В таблицях 20-24 представлено розподіл відповідей респондентів на питання, що ілюструють їх оцінку рівня надання різноманітних послуг у м. Миколаєві.

Таблиця 20

Оцінка населенням рівня надання різноманітних послуг у м. Миколаєві (шкала від 1 до 5, де 1 – абсолютно незадовільно, 5 – відмінно)

Ранг	Варіанти відповіді	Середнє арифметичне	Стандартне відхилення
1	Культурні послуги, організація відпочинку, дозвілля	3,10	1,163
2	Освітні послуги	3,06	1,110
3	Охорона правопорядку	2,62	1,205
4	Надання адміністративних послуг	2,54	1,070
5	Надання соціальних послуг	2,46	1,074
6	Житлово-комунальні послуги	2,44	1,106
7	Медичні послуги	2,34	1,072
8	Утримання доріг	1,82	1,114

Таблиця 21

Розподіл відповідей респондентів на питання «Куди Ви здебільшого звертаєтесь за медичними послугами?»

Варіанти відповіді	N	%
Переважно до державних медичних закладів	182	45,5
Переважно до приватних медичних клінік	70	17,5
Рівною мірою до тих та інших	120	30,0
Не звертаюсь	28	7,0
Усього	400	100,0

Таблиця 22

Розподіл відповідей респондентів різної статі на питання «Куди Ви здебільшого звертаєтесь за медичними послугами?», %

Варіанти відповіді	Стать респондентів	
	Чоловіча	Жіноча
Переважно до державних медичних закладів	44,9	45,9
Переважно до приватних медичних клінік	16,9	18,0
Рівною мірою до тих та інших	27,0	32,4
Не звертаюсь	11,2	3,6
Усього	100,0	100,0

Таблиця 23

Розподіл відповідей респондентів на питання «Як Ви вважаєте, чи покращилась/погіршилась якість надання медичних послуг за останній рік?»

Варіанти відповіді	N	%
Погіршилась	106	26,5
Скоріше погіршилась, ніж покращилась	156	39,0
Важко відповісти	58	14,5
Скоріше покращилась, ніж погіршилась	70	17,5
Покращилась	10	2,5
Усього	400	100,0

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Як Ви вважаєте, чи покращилась/погіршилась якість надання медичних послуг за останній рік?», %

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Погіршилась	13,1	31,6	34,1
Скоріше погіршилась, ніж покращилась	42,6	40,0	31,8
Важко відповісти	14,8	14,7	13,6
Скоріше покращилась, ніж погіршилась	26,2	11,6	18,2
Покращилась	3,3	2,1	2,3
Усього	100,0	100,0	100,0

Як можна побачити, середні оцінки рівня надання різноманітних послуг у м. Миколаєві є доволі низькими (від 3,10 до 1,82 балів), що свідчить про незадоволення населення якістю отриманих послуг. Найнижчу оцінку отримали такі послуги, як утримання доріг, медичні послуги та житлово-комунальні послуги.

Що стосується оцінки медичних послуг, то результати дослідження показали наступне. Відносна більшість опитаних звертається за отриманням таких послуг переважно до державних медичних закладів; це стосується як чоловіків так і жінок. Але серед чоловіків налічується більший відсоток (11,2%) тих, хто не звертається до медичних закладів за допомогою, ніж серед жінок (3,6%). Можна побачити, що більшість опитаних (65,5%) вважають, що якість надання медичних послуг за останній рік погіршилась (або скоріше погіршилась, ніж покращилась). При чому, тенденція погіршення якості надання медичних послуг найбільш помітною є для людей середнього і похилого віку.

3.4. Оцінка населенням реконструкції Соборної площі м. Миколаєва.

В таблицях 25-27 представлено розподіл відповідей миколаївців на питання, що ілюструють їх оцінку реконструкції Соборної площі м. Миколаєва.

Таблиця 25

Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи відвідували Ви Соборну площу після її реконструкції?»

Варіанти відповіді	N	%
Так, відвідував(ла)	192	48,0
Не відвідував(ла), але здалеку бачив(ла) / повз проходив(ла) / проїжджав(ла)	58	14,5
Ще не відвідував(ла), але бачив(ла) в Інтернеті / на фото / відео	84	21,0
Не відвідував(ла) і не бачив(ла)	66	16,5
Усього	400	100,0

Як можна побачити, більшість опитаних (83,5%) або відвідували, або бачили Соборну площу після її реконструкції.

Таблиця 26

Розподіл відповідей респондентів на питання «Наскільки подобається Вам Соборна площа після її реконструкції?»*

Варіанти відповіді	N	% до тих, хто відповів
Взагалі не подобається	40	11,8
Здебільшого не подобається	94	27,6
Важко відповісти	72	21,2
Здебільшого подобається	114	33,5
Дуже подобається	20	5,9
Усього	340	100,0

* На дане питання відповідали лише ті респонденти, які відвідували або бачили Соборну площу після її реконструкції.

Таблиця 27

Розподіл відповідей респондентів різного віку на питання «Наскільки подобається Вам Соборна площа після її реконструкції?» у % до тих, хто відповів

Варіанти відповіді	Вік респондентів		
	18-35 років	36-59 років	60 років та старше
Взагалі не подобається	5,2	13,3	20,7
Здебільшого не подобається	31,0	25,3	27,6
Важко відповісти	19,0	24,1	17,2
Здебільшого подобається	37,9	31,3	31,0
Дуже подобається	6,9	6,0	3,4
Усього	100,0	100,0	100,0

Що стосується оцінки респондентами реконструкції Соборної площі, то думки населення розділилися: 39,4% опитаних взагалі (або здебільшого) не подобається Соборна площа після її реконструкції, і 39,4% опитаних – дуже (або здебільшого) подобається площа. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна побачити, що найменше усіх подобається Соборна площа після реконструкції людям 60 років і старше, а найбільше усіх вона подобається молоді.

4. ВИСНОВКИ

Проаналізувавши результати дослідження, можна зробити наступні висновки.

1. З'ясовано ставлення населення до діяльності Миколаївської міської ради, міського голови та Президента України. Більшість опитаних миколаївців зовсім не схвалюють (або скоріше не схвалюють) діяльність Миколаївської міської ради. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менше вони схвалюють цю діяльність. Зокрема, більшість опитаних не згодні з тим, що подорожчання вартості проїзду у міському електротранспорті покращить якість наданих послуг. В той же час, більшість опитаних не брали участь у голосуванні за проекти Громадського бюджету міста 2019-2020. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менш активними вони були.

Відносна більшість опитаних зовсім не схвалюють (або скоріше не схвалюють) діяльність міського голови О. Сенкевича. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менше вони схвалюють цю діяльність. Якщо порівняти відповіді респондентів з різним матеріальним становищем, то також можна помітити закономірність – чим бідніше живуть люди, тим менше вони схвалюють цю діяльність. В той же час, більшість опитаних підтримують рішення міського голови О. Сенкевича щодо примусового зносу біл-бордів та сіті-лайтів вздовж доріг. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити, що людям похилого віку було важко відповісти на це питання, тому що п'ята частина з них не знають, що таке біл-борди та сіті-лайти. Якщо порівняти відповіді респондентів різної статі, то можна помітити, що чоловіки більше підтримують вищевказане рішення міського голови.

Більшість опитаних підтримують також останні ініціативи Президента В. Зеленського щодо мирного врегулювання військового конфлікту на Сході України. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити, що найбільшою мірою підтримує ці ініціативи молодь.

2. Визначено ставлення населення до можливості продажу землі в Україні. Більшість опитаних миколаївців не мають земельного паю. В той же час більшість з них або читали закон №2178 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення», або чули (бачили) інформацію про нього у ЗМІ. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим більше вони цікавились вищевказаним законом. Але читали цей закон більше чоловіків, ніж жінок. Відносна більшість населення міста Миколаєва не підтримує запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення. Але якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна помітити закономірність – чим старше люди, тим менше вони підтримують запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення.

3. Визначено рівень надання різноманітних послуг у м. Миколаєві на думку населення. Середні оцінки рівня надання різноманітних послуг у м. Миколаєві є доволі низькими, що свідчить про незадоволення населення якістю отриманих послуг. Найнижчу оцінку отримали такі послуги, як утримання доріг, медичні послуги та житлово-комунальні послуги.

Що стосується оцінки медичних послуг, то результати дослідження показали наступне. Відносна більшість опитаних звертається за отриманням таких послуг переважно до державних медичних закладів; це стосується як чоловіків так і жінок. Але серед чоловіків налічується більший відсоток тих, хто взагалі не звертається до медичних закладів за допомогою, ніж серед жінок. Більшість опитаних миколаївців вважають, що якість надання медичних послуг за останній рік погіршилась (або скоріше погіршилась, ніж покращилась). При чому, тенденція погіршення якості надання медичних послуг є найбільш помітною для людей середнього і похилого віку.

4. Визначено оцінку населенням реконструкції Соборної площі м. Миколаєва. Більшість опитаних миколаївців або відвідували, або бачили Соборну площу після її реконструкції. Що стосується оцінки респондентами реконструкції Соборної площі, то думки

населення розділилися: одній частині опитаних взагалі (або здебільшого) не подобається Соборна площа після її реконструкції, в той час як іншій частині опитаних (такій самій за чисельністю) дуже (або здебільшого) подобається площа. Якщо порівняти відповіді респондентів різного віку, то можна побачити, що найменше усіх подобається Соборна площа після реконструкції людям 60 років і старше, а найбільше усіх вона подобається молоді.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Центральна виборча комісія. Державний реєстр виборців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.drv.gov.ua/ords/portal!/cm_core.cm_index?option=ext_num_voters&pdt=1&pmn_id=127 (дата звернення: 06.10.2019). – Назва з екрана.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Статистичні збірники «Розподіл постійного населення України за статтю та віком» та «Чисельність наявного населення України». – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/07/zb_rpu2019.pdf (дата звернення: 06.10.2019). – Назва з екрана.

6. ДОДАТКИ

Додаток А

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Миколаївський центр соціологічних досліджень

АНКЕТА

Шановні миколаївці! Миколаївський центр соціологічних досліджень проводить соціологічне опитування стосовно актуальних питань громадського життя. Просимо Вас відповісти на декілька питань. Заздалегідь дякуємо за Вашу небайдужість!

1. Чи відвідували Ви Соборну площу після її реконструкції?

1. Так, відвідував(ла)
2. Не відвідував(ла), але здалеку бачив(ла) / повз проходив(ла) / проїжджав(ла)
3. Ще не відвідував(ла), але бачив(ла) в Інтернеті / на фото / відео
4. Не відвідував(ла) і не бачив(ла) (перехід до питання 3)

2. Наскільки подобається Вам Соборна площа після її реконструкції?

Дуже подобається	Здебільшого подобається	Важко відповісти	Здебільшого не подобається	Взагалі не подобається
5	4	3	2	1

3. Оцініть, будь ласка, за 5-ти бальною шкалою рівень надання органами місцевої влади наступних послуг: (оцінюючи кожну послугу, поставте навпроти неї оцінку від 1 до 5, де 1 – абсолютно незадовільно, 5 - відмінно)

Надання адміністративних послуг		Культурні послуги, організація відпочинку, дозвілля	
Охорона правопорядку		Житлово-комунальні послуги	
Утримання доріг		Медичні послуги	
Надання соціальних послуг		Освітні послуги	

4. Чи схвалюєте Ви діяльність ... (зробіть по одній позначці у кожному рядку)

	Повністю схвалюю	Скоріше схвалюю	Важко відповісти	Скоріше не схвалюю	Зовсім не схвалюю
Міського голови О. Сенкевича	5	4	3	2	1
Миколаївської міської ради	5	4	3	2	1

5. Чи згодні Ви з тим, що подорожчання вартості проїзду у міському електротранспорті покращить якість наданих послуг?

1. Так, згоден(а)
2. Ні, не згоден(а)
3. Важко відповісти
4. Не користуюсь електротранспортом

6. Чи підтримуєте Ви рішення міського голови О. Сенкевича щодо примусового зносу білбордів та сіті-лайтів вздовж доріг?

1. Так, підтримую
2. Ні, не підтримую
3. Важко відповісти
4. Не знаю, що це таке

7. Чи брали Ви участь у голосуванні за проекти Громадського бюджету міста 2019-2020?

1. Так, в онлайн режимі
2. Так, у пункті, облаштованому при адміністрації району
3. Ні
4. Взагалі не чув(ла)

8. Якщо Ви є власником земельного паю, то як Ви ним розпоряджаєтесь?

1. Обробляю самостійно
2. Здаю в оренду
3. Нічого не роблю, земля просто простояє
4. Не маю земельного паю

9. Чи знаєте Ви про закон №2178 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення (закон про продаж землі)»?

1. Так, читав(ла)
2. Так, чув(ла) про нього по телебаченню, радіо, Інтернет та ін.
3. Ні, не знаю, але хотів(ла) би ознайомитись
4. Не знаю і мене це не цікавить

10. Як Ви ставитесь до запровадження продажу земель сільськогосподарського призначення?

1. Підтримую
2. Не підтримую
3. Важко відповісти

11. Чи підтримуєте Ви останні ініціативи Президента В. Зеленського щодо мирного врегулювання військового конфлікту на Сході України?

1. Підтримую
2. Не підтримую
3. Важко відповісти

12. Як Ви вважаєте, чи покращилась/погіршилась якість надання медичних послуг за останній рік?

1. Погіршилась
2. Скоріше погіршилась, ніж покращилась
3. Важко відповісти
4. Скоріше покращилась, ніж погіршилась
5. Покращилась

13. Куди Ви здебільшого звертаєтесь за медичними послугами?

1. Переважно до державних медичних закладів
2. Переважно до приватних медичних клінік
3. Рівною мірою до тих та інших
4. Не звертаюсь

14. Ваш вік (вказіть повну кількість років) _____

15-17. Декілька слів про себе:

15. Стать		16. Район проживання		17. Матеріальне становище Вашої родини	
Чол.	1	Центральний	1	Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає на необхідне	1
Жін.	2			Вистачає на харчування та на придбання необхідних речей	2
		Заводський	2	У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку (меблів, техніки) викликає труднощі	3
		Корабельний	3	Живемо забезпечено, але купити квартиру, авто ми поки не можемо	4
		Інгульський	4	Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо	5